

יודישע

ארבייטער-צייטונג

ארגאן פֿון דער סאציאל-דעמאקראטישער פארטיי.

ערשיינט יעדען פרייטאג.

די אדרעסע פֿון דער רעדאקציע
און אדמיניסטראציע:
Jüdische Arbeiter Zeitung
Kraków,
Ślaskowska 29.
מעלעפֿאן נומער 624
איינצעלנע נומער 8 חל.

אבאנאמענטס-פרייז:
יעהרליך: 4 קראנען.
האלביעהרליך: 2 קראנען.
פֿערטעליעהרליך: 1 קראנע.
פרייז פֿון אבאנסען:
פֿיר יעדער שורה פעמיט אָרער
איהר פלאטין 10 העללער.

Kraków, piątek 19 stycznia 1906.

נומער 42.

קראקוי, 19 יאנואר 1906.

נענאסען, פערשפייט די "יודישע ארבייטער צייטונג"!

ווען דאס געזעצט וועט אריין אין לעבען. מען קען שוין אויך פֿארזעהען ווי די געכטע וואהלען אין פארלאמענט וועלען אויסזעהען.

אין אלגעמיין, אין הישפאניען ווערט איצט אָבערהאלטען אַ קאָנסע-רענץ פֿון אלע אייראָפּאישע מלוכות. עס האַנדעלט זיך אום מאַראָקאָ. אייגענטליך איז דער סכסוך נור צווישען דייטשלאַנד און פֿאַנקרייך, וועלכע האָט לויט דעם אָבמאָך מיט ענגלאַנד, געוואָלט בעקומען אין מאַראָקאָ די אויבערהאַנד. גענען דעם איז אַרויסגעטרעטען דייטשלאַנד, אָדער ריכטיגער ווילהעלם דער II-טער. דער סכסוך איז געווען אַנערנסטער, ענדליך איז מען בעשטאָנען אָפציהאַלטען אַ קאָנסערענץ. די לאַנג איז נאָך אָבער איצט אויך נאָכץ ערנסט.

דער ווינמער.

1.

דער ווינמער וועט ענדליך פֿאַרבייגעהען
און קומען וועט פֿרייהלינג צוריק;
און טרויעריג פֿרעגן איך מיין מול:
צו קען איך דאָן האָפֿען אויף גליק?

פֿון שטורעם פֿון בייער און קעלמען
פֿערפֿאַהרען מיין האַרץ איז נישט שיער;
צו וועט נישט דער פֿרייהלינג דער יונגער
געפֿינען אַ קבר נאָך מיר?...

2.

עס שטאַרבט דער וואָלד אין ווינטער-צייט,
דאָך נישט אויף לאַנג, ער לעבט כאַלד אָפּ;
דער פֿרייהלינג קומט, ער ווערט בענייט,
און פֿרישער גרינס בעקרוינט זיין קאָפּ...

אָהן ליעבעס זונג, פֿון יאושעס קעלט
פֿערוועלקט מיין האַרץ בעפֿאַר עס בליהט; —
אָפּלעבען קען די גאַנצע וועלט —
אַ האַרץ פֿערוועלקט און בליהט מעהר נישט...
ס. קאטלער.

פאליטישע איבערזיכט.

דער זינג פֿון די ליבעראלען אין ענגלאַנד. — דער פרעזידענט-וואהל אין פֿראנקרייך.
די מאַראָקאנער קאָנסערענץ.

עס זענען נאָך נישט געענדיגט די וואהלען אין ענגלאַנד, ווייל דאָרט ציהען זיי זיך אַ פֿאַר וואַכען. אבער מען ווייס שוין אויף זיכער, אז די ליבעראלע פארטיי, וועלכע האָט נישט לאַנג נאָך אַ צעהן יעהרער אפֿאַ-וויצאָן איבערגענומען אין איהרע הענד די רעגירונג, האָט געווענט. אין ענג-לאַנד זענען דאָ אייגענטליך ניר צוויי גרויסע פאליטישע פארטייען: קאנסע-רוואַטיסמען און ליבעראלע. מען דארף זיי נישט מישען מיט די קאנסערווא-טיווע און ליבעראלע פארטייען פֿון מעריב אייראפּא. קיין קאנסערוואטיוו-קלעריקאלע פארטיי איז אין ענגלאַנד נישטאָ. אין פֿיעל הנוכטען זענען די ענגלישע קאנסערוואטיוסמען פֿיעל ליבעראלער פֿון אונזערע ליבעראלען און וואָנאַר פֿון די ליבעראלען אין ענגלאַנד. האַראַקטעריסטיש איז צ"ב, אז די ליבעראלע פארטיי איז אין ענגלאַנד שטענדיג געווען רוסאָפֿיליש. ווען ווואָלט מיט צוויי יאָהר צוריק געהאַט אין די הענד די רעגירונג ווער ווייס צו עס וואָלט געקומען צו דעם ענגליש-יאפּאנישען אָבמאָך. די יאפּאניש-רוסישע מלחמה וואָלט פֿעלייכט געהאַט אַנאָדער פנים. איצט אבער גאָדעס ווי די פאליטיק גענען רוסלאַנד פֿון דער קאנסערוואטיווער פארטיי איז אזוי געלונד-גען, זענען די "פֿריינד" פֿון דעם רוסישען דעסאָטיאָמוס אביסעל קעלמער געוואָרען. דער הויפט חלוק צווישען די ליבעראלען און דער ביזעהענער רעגירונג-פארטיי איז די "צאל-פֿראַגע": די ליבעראלען זענען גענוער פֿון אַרויסלענען צאָלל אויף די סחורות און עסענווארג-פראָדוקטען, ווערענד די קאנסערוואטיוסמען מיט דעם בעקאנטען מינסטער שטאמבערלען האָבען פֿערלאַנגט, מען זאָל בעלוינען די אויסלענדישע סחורות מיט גרויסע אבזאָהלען. כדי די ענגלישע פֿאַבריקאַנטען זאָלען קענען בעסער פֿערדיענען. די ליבער-אלען זענען דעריבער געוואָרען זעהר פֿאַסיליער צווישען די אַרבייטער מאַסען, וועלכע ווילען נאָטירליך נישט צולאָזען, די עסענווארג-פראָדוקטען זאָלען שווער ווערען.

אַ נייעס איז ביי די וואהלען אויך דער וואוקס פֿון די אַרבייטער שטימען און פֿון די אַרבייטער רעפּוטאַציע. מען מוז בעמערקען, אז די אַרבייטער אין ענגלאַנד האבען ביי איצט אין דער גרויסער מעהרהייט נישט געפֿיהרט קיין זעלבסטשטענדיגע פאליטיק נור זיך נאָכגעשלעסט נאָך די ליבעראלען. וועלכע זענען דאָן געווען אַנאָפּאָזיצאַנעלע פארטיי. ביי די וואהלען געהמען זיי אין פֿיעל ערטער אַ זעלבסטשטענדיגע אַנטהייל אין די וואהלען אין שטעלען זייערע קאנדידאַטען. דאָס זענען אָבער נישט קיין סאָציאַל-דעמאָקראַטען. אלערפֿאלס אָבער איז עס אַ גרויסער פֿאַרשריט.

אין פֿראנקרייך האָבען איצט געווענט ביי דעם פרעזידענטען וואהל די רעפּובליקאַנער. אויף אַ פרעזידענט איז אויסגעוועהלט געוואָרען דער פרעזי-דענט פֿון סענאַט. פֿאַלליער. עס פאַסירט דעם ערשטען מאל אין פֿראנק-רייך, ווען מען וועהלט אויס אַ עכטען רעפּובליקאַנער. איבערהויפט איז וויכטיג דער וואהל איצט נאָך דעם ווי דער געזעצט גענען די קלעריקאלע איז בעשלאָסען געוואָרען. די איצטיגע רעגירונג וועט מווען אכטונג געבען

Proszę zawsze **Wyrobu krajowego!**
żądać

Munka oszczędzające, jędrne mydło

z „nosorożcem“ lub „koś“

z Pierwszej Galicyjskiej Parowej Fabryki mydła i świec

Szymona Munka w Żywcu

(Założonej w roku 1846) Próbkę i cenniki darmo.

Wydawnictwa Spółki nakładowej „Książka“.

***Blos Wilhelm.** Rewolucya Francuska. Z 2 rycinami. Dwa tomy. (Na cienkim papierze 2 tomy w jednym). Cena 12 koron.

***Feldman W.** O Rosyi. Cena 1 korona.

***Informator.** Stronnictwa polityczne w Królestwie Polskiem. Cena 2 korony.

Kalthoff Albert. Światopogląd religijny. (Treść: Przedmowa. Wstęp. — Nieskończoność świata. — Zachowanie siły. — Teorya rozwoju. — Pochodzenie wiary w Boga. — Treść wiary w Boga. — Modlitwa. — Stary i nowy człowiek. — Wiara i wiedza. — Wiara i jednostka. — Wiara i życie. — Prawo dziedziczności. — Prawo przystosowania. — Idealizm. — Ideal i życie. — Ideal jednostki. — Ideal społeczny. — Ideal religijny. — Wspólnota religijna. — Kult religijny. — Biblia. — Nauka religii. — Religijne wychowanie młodzieży. — Symbole religijne. — Religia a klechy. — Rzut oka wstecz). Cena 3 korony 20 halerzy.

***Kasprowicz Jan.** Chrystus. Poemat społeczno-religijny. Cena 3 korony w oprawie.

***Mańkowski Mieczysław.** U stóp szubienicy. Urywek ze wspomnień więziennych „proletaryatczyka“. Cena 60 halerzy.

***Marks-Engels-Liebknecht.** Odbudowanie Polski. (Zbiór artykułów o kwestyi polskiej.) Cena 2 korony.

***Narkiewicz-Jodko i Szymon Dyksta.** Polski Socjalizm Utopijny na emigracyi. (Dwie rozprawy). Cena 1 kor. 20 hal.

Orkan Władysław. Herkules nowożytny i inne wesołe rzeczy. (Zbiór nowel). Cena 2 korony.

Orkan Władysław. Ofiara. Fragment w 3 aktach z 1846 r. Cena 1 korona 50 halerzy.

Orkan Władysław. Wina i Kara. Tragedya w 3-ech aktach. Cena 2 kor.

***Płochocki Leon.** Rosyjskie partye polityczne i ich stosunek do sprawy polskiej. (Treść: Przedmowa. — 1881 — 1903. Rosyjskie stronnictwa polityczne w przededniu wojny. — Stronnictwa rosyjskie wobec sprawy polskiej. — Dodatki). Cena 3 korony.

***Stepniak S.** Losy nihilisty. Romans. Z przedmową Jerzego Brandesa. Cena 6 koron.

Verhaeren E. Jutrznie. Dramat społeczny. Przekład Maryi Markowskiej. Cena 2 korony.

* * *

***Gierszyński Henryk dr.** Emigracya i Skarb narodowy. Cena 20 halerzy.

***Luśnia Michał.** Jak się narody rządzą? (Wydawnictwo Związku Postępowej Młodzieży Polskiej z funduszu imienia H. Bukowskiego). Cena 60 halerzy.

***Plechanow.** Anarchyzm i socjalizm. Cena 2 koron 60 hal.

***Rocznik Związku Postępowej Młodzieży Polskiej.** Rocznik I. 1905. Cena 1 korona.

Rops F. Porządek panuje w Warszawie. (Wspaniała heliogravura). Cena 7 koron 50 halerzy.

***Zmowa powszechna przeciw rządowi.** (Wydawnictwo Ludowego Koła Oświaty). Cena 30 hal.

Wydawnictwa, oznaczone gwiazdką (*) nabywać można również na specjalnym cienkim papierze).

Do nabycia we wszystkich księgarniach.

Pod prasą i wkrótce wyjdą.

Jaekch G. Historia Międzynarodowego Stowarzyszenia Robotników.

Promus C. Powstanie chrześcijaństwa.

Wasilewski Leon. Rządy konstytucyjne w Zachodniej Europie i Ameryce.

Wydawca odpowiedzialny redaktor nacy Gross.

זו בעקומען אין אלע גרעסערע געשעפטען

PARVEOL

די ריינסטע

נוואראנטירטע

פֿלאַנצונגס

פוטער

פארטרעט פאלשטענדיג
דאס נאטירליכע פוטער.

נייטריג אין יעדער יודישער
קעך צום קאכען, פרעגלען
און באקען.

און דער פאבריק פון יאנ. דינגער אין ביערסק (עסטרייכישע שלעזיען).

דער גענ. פערזענלעכער פיר גאליציען און בוקאווינא:

Simon Loria, Kraków, Sebastajna 20.

Do

Ameryki!

jakoteż do innych zamorskich krajów przeprowadza
najtaniej powszechnie znana firma

B. Karlsberg, Hamburg
Ferdinandstr. 15.

Nim kto szyfkartę kupi, niech porówna
moje ceny z cenami agentów okrętowych.

Skład Piwa Karwinskiego

Jego Eksc. hr. Larisch-Mönnich'a

Kraków, ul. Poselska 15 — Telefon 431

poleca P. T. Publiczności swoje wyśmienite piwa

PIWO ZDROWOTNE

à la Kulmbachskie

(Granab räu)

I PIWO CESARSKIE

à la Pilzneńskie, beczkowe i butelkowe.

Wysyłka do domu. — O liczne zamówienia uprzejmie uprasza

Skład Piwa Karwińskiego

jako specjalność

jako specjalność

Z drukarni Józefa Fischera w Krakowie.

א פאלקס-פערזאנלעכע איז דאך די פאסערנסטע געלעגנהייט אין אים אויף א פאליטישע דיסקוסיאן! נור אויף א פאנעלישע און פאליטישע וועג פאסט צו דיסקוטירן איבער די בעציהונגען פון די פאליטישע סאטייען צווישן זיך און נישט אויף א פארטראג, וואו עס קומט אס מערסטען סארענ-טען, יונגע מיידלעך און מערמאנאטערן. און אויב די הערן פון דער יודישער פארטיי האבען ווירקליך געוואלט א דיסקוסיאן נאך דעם פארטראג, ווארום האבען זיי עס נישט ערקלערט עפענטליך פיהער און האבען נאך געזעכען ערשט אויף דעם פערלאנג פון דעם אויסגעצושטען אורטייל?

געאסען! איך פיהל, אז דעם טעפסטען עקל געהט איך דורך דער פאראורף, אז איהר האט געוואלט נישט די פרייהייט פון ווארט, וועלכען עס האבען אויף איך געוואלט מענטשן, וואס האבען אזא לאנגע צייט אויסגעשטעלט אייער טאלעראנץ, אייער גראמאט, אייער געוולד... איינע פון זיי פלעגן יא-הערן לאנג קומען אין אייערע פערזאנלעכע און פערזאנלעכע נען, און האט איהר האט געוואלט, אז זיי גאנצען שטילערהייט אנטפערן איך און ווען אונזערע צווישן איך, האט איהר זיי ערלויבט צו רעדן און טהון פריי, ווייל איהר האט געוואלט, אז די לעבע צום סאציאליזם, וועלכע איז טיף איינגעווארעלט אין די ארבייטער הערצער, וועט ענדליך בייקומען אלע פרייזען פון די קליינערע צייט מענטשן און אלע אינטריגען. אייערע פאלקספערזאנלעכע און אייער טריבונע זענען שטענדיג געווען צו טרעפליך אין דער דיסקוסיאן פאר די שונאים, זאגאר פאר די פארשידענע, דאס ווייסען נישט די קלעריקאלען פון אלע גלויבענדיג, עס ווייסען די נאציאנאל-דעמאקראטען, און דאס ווייסען איך די ציוניסטען אלער ארט, נישט אויסגעשלאסען די סעפארטיסטען, וועמען אייערע רעדנער האבען אויף דער לעצטער פאלקספערזאנלעכע זאגאר געלאזט רעדן פרייהער, די אלע: די גלחים, סאצ. דעמאקראטישע אנטפערדע, סטודענטען און ציוניסטען האבען פריי געצויגען נומערן פון אונזער נאטאנאליזם, פון אונזער טריבונע, פון אונזערע דיסקוסיאנען, כדי צו ערקלערען זייערע איבער-ציוניגען. וועלכע מיר האבען בעקעמפט נור מיט גייסטיגע געוועהר און מיט דער קראפט פון דער אויף אונזער זייט שטעהענדער וואהרהייט.

טראצדעם טרעטען די יונגלעך פון דעם זאגנאנטען קאמיטעט פון דער יודישער פארטיי ארויס געגען איך, אלס שונאים פון פרייען ווארט און

נאנטען א בעטריגער. איהר זענט אבער געווען אזוי פיל, אז דער פאר-וואורף פון בעטריגער, וועלכען מען האט אויף איך געוואלט פון די אייגען פון פערמער מענטשן, האט זאגאר די יונגלעך וואס זענען געשטאנען ביי דער טהיר אויסגעוועהן געדרעכטע. מען האט אלזא געעפנט די טהירען, וועלכע מען האט פאר איך אויף א מאמענט פארמאכט. אבער נור אויף דעם כדי אין זאל צו בעשמוצען איך מיט א נייע פערזאנלעכע, די יונגלעכע, וואס רופען זיך אן: קאמיטעט פון דער יודישער "פארטיי" האבען איך אנגערופען "הוליאנאטע און שווארצע באנדע", וואס עס האט זיך ביזוהער נאך נישט געוואלט ציטהן זאגאר אייער גרעסטער שונא. און די פערזאנלעכע דונג האבען געוואלט אויף איך דויעלעכע, וועלכע האבען א העזע צו רופען איך אין זייער אויפדורף, "פרייליכע געזאגט ע"ן" און דרוקען אויף דער שטימע די הייליגע ווערטער פון מאנפעסט פון קעמפערדען פארלעטאריאט.

געאסען! איידער איהר זענט גענאנטען דעם טאג אין פאלקס-הויז, האב איך נישט איינעם פון איך געבעטען אויסצייכען און הייס, איהר זאלט ערלויבען דעם קראקויער ציוניסט אבהאלטען דעם רעפערטאט און איהר האט עס מיר צוגעזאגט. איך פערשטעה איך אבער אין פארענטפער, און איצט ווען איך בין געוואהר געווארען גענוי וואס דארט האט פאסירט, סאלידאריזיר איך מיך מיט איך, אז ווען די יונגלעך האבען איך גענומען בעשמוצען מיט געדרעכטע פערזאנלעכע און ריכטות, האט איהר אין זאל גע-ענדערט אייער בעשלוס, קומענדיג צו דער איבערצייגונג, אז מענטשן, וואס האלטען דעם סאציאליזם כסדר אויף די ליפן און ארגאניזירטע קריסטליכע און יודישע ארבייטער רופען זיי אן שווארצע באנד, זענען נישט ווערט קיין עפענטליכע טריבונע און אז עס איז א שאך מיט זיי צו דיסקוטירן.

די גרופע יונגלעך, וואס לעבט פון געוועהנליכע ריכטות און וועלכע איז צווישן איך בעקאנט אונטער דעם נאמען "סעפארטיסטען", האט אריינגעלעגט אין איהר אויפדורף אלעס, וואס די קונסט פון געניטע פער-לוימער קען געבען. זיי בעהייפטען אלזא פאראלעס, אז מיר האבען מורא געקראנען פאר א דיסקוסיאן, אז מיר האבען נישט לעב קיין ארגומענטען, אז מיר פערניכטען די פרייהייט פון ווארט און פערזאנלעכע. אבער נישט ווילענדיג וועט יעדער פון איך פרגען: אויב די הערן סעפארטיסטען ווילען ווירקליך דיסקוטירן און אויב זיי קענען טאקע אזוי שלאגען זייערע גענער אין דער דיסקוסיאן, ווארום רופען זיי נישט צונויף קיין פאלקספערזאנלעכע?

איך האב איהם דערלאנגט דאס געוועהר, ער האט ארויסגעקוקט פאר-יוכטיג דורכ'ן טויער און איז פערשווונדען אין די פינטערניש פון די נאכט. עס איז געגאנגען שטיל, גלייכטלעך אהע ווערער פון זענענדיג-דער — א דאקטער אכט-היליג פון ארבייטער. די שווארצע פנימער זייערע, זייערע מונקעלע קליידער — בלוים אין זייערע אויגען ווייזט זיך עפעס א ביוועס פלייערל. — וואוהין? פרגען איך דעם ערשטען פון עק. אויף די בלוטהער! האט געלויפט א קירצע אבער דייטליכע אנטווארט, איך ריק מיך אריין אין א זייט געסיל, איך שמעל מיך אנדער איבערצעהלען די קעס פון די גרויסע מאסע, אבער ווער וואלט דאס קענען איבערצעהלען.

געגענאיבער די מענע שטעהן אייניגע צעהנדליג קאזאקען מיט גרוי-טע שאבלעס. זיי ווארטען אויף דעם בעפעל פון זייער אפיציער. עס הערט זיך א שאס, איינס, צוויי, דריי, צעהן — די קאזאקען פאלען צו גאנצע רייען.

געשרייען, קללות, סאלווען און ראס קנאקען פון צעבראכענע ביימער מיט דעם טריבען זיפן פון די צעטראשעוועטע, צווישט זיך אין א העלישען אקארד.

דאס געטימל, דאס גערויש, די מאסע פלעט געשלאסענע קערמער... מיר שלאגען צוריק! מיר זענען! אויף די אייגענאס! פארווערטס! און די מאסע—פערנעסט שוין די געראנירטע אויך אן, וועלכע ברייכען שוין מעהר קיין ווארט, — האט זיך איינגעבויען און געגאנגען נאך דעם סינאל נאך... ליבישם חבר.

מיין הער, העלפט מיר! איך האב מיך אומגעקוקט, הינטער מיר שלעפט זיך קים אן אלטער גרייזווער מאן — היילע! נאך שנעלער, ווייל זיי קומען אן...

איך געה איהם אינטערין ארם און פיהר איהם צו, צו א פערמאכטע טהיר פון א הויז.

— וואס איז איך? האט מען אויף איך געשאסען?

— אן — די הינד, דער פיס, דער פיס שמערצט זעהר, אז דער טייוועל זאל זיי...

שטיל! — ווייזט — דער פיס איז פון הינטען ביז צו דער קניה צעבראכען.

איך בינד דאס טיכעל און לויף נאך מענטשען — אבער צו דער זעל-בער צייט האט מען געעפנט די טהיר — וואהרשיינליך איבער דאס ופצען פון דעם געראנירטען — מען האט איהם אריין גענומען אונד פריינליך איהם אלעס בעזארגט.

* * *

אין א טויער טרעף איך אייניגע מענטשען, וואס שטעהן און מיטשען זיך אין אימוניסט ארגונג צו ברענגען דאס עראבערטע געוועהר פון סקלאו, איך פרייביר אויך — אבוואהל איך קען נישט דעם סיסטעם, יעדאך געהט עס.

— פון וואו האט איהר עס ארויסגעריסען?

— דא געגענאיבער, וואס, א שעהנע בעסטע הא?

נאך בלוים קונלען, קונלען, און איך וועל מיר שוין א עצה געבען... נאמירליך, א גוטע כלי און איהר וועט האבען פון דעם א גיין...

ער האט מיך נישט געלאזט ענדיגען: "ווען נישט מיט די קונלען איז מיט דער פויסט, געכטען האט מיין שוואגער איינעם גלייך געלעגט — דוכט זיך, אז איך וועל דאס אויך קענען..."

גענ. דר. ה. לעבערמאן געגען די סעפאראטיסטען.

פאר די ציוניסטען פון דער יודישער „פארטיי“ א קוואל פון נייע ליעגענס אין רכילות, דעריבער האלט איך עס פאר נויטיג צו ערקלעהרען אום וואס עס האנדעלט זיך.

די ציוניסטען פון דער „יוד. סאצ. דעמ. פארטיי“ רופען אייך, איהר וואלט קעמפפערן מיט זיי צוזאמען „מיט נעמינוואמע קרעפטען אים נעמינ- זאמע אידעאלען“ און אפערירען צו אייך „מיר וואלען נישט אָבשוואכען אונז זענע קרעפטען דורך דעם געגענווייניגען קאמפף“.

אזוי זענען די ווערמער און אט ווי עס זעהען אויס די מהאטען: דעם 1-טען מאי 1905, ווען דער סראלעמאריאט פון דער גאנצער וועלט פיערט — ווי יעדעס יאהר — דעם יום-טוב פון סאציאליזם און בירוד- ליכקייט, האבען די יונגלעך פון דער „יודישער פארטיי“ פערנאנדערגעטהיילט אויף אונזער פערזאנלעכע אויפדעקען, אין וועלכע זיי האבען זיך געשטארעט מיט אלערליי ליעגענס צו בעשטימטען און מבזה זיין די פוילישע סאצ. דעמאקראטישע פארטיי, אזוי ניערערמערט, ווי קיין שונא אונזערער האט עס נאך ביזווער נישט געטהון. אין אזויערנאך האבען זיי געוואלט מחלל זיין דעם פאר אונז אלעמען אזוי טייערען ארבייטער יום-טוב — די זעלבע, וואס האבען געזאגט, אז זיי זענען סאציאליסטען.

ווען נישט לאנג האבען אונזערע גענאסען צונויפגערופען אין לעמבערג א פאלקספערזאמלונג, האבען די זעלבע הערן פון דער יודישער „פארטיי“ מיט ליארמען און געשרייען צושלאגען די פערזאנלעכע און דעם גענ. ניקאלאי האנקעוויטש, וועלכער איז געליעבט און געעהרט פון דעם פראלעמאריאט און נאנץ גאליציען, האבען זיי אנגערופען „פאליציי שפיטצעל“ דע-פאר, וואס ער האט פראטעסטירט געגען דעם צושלאגען די פערזאנלעכע, דאס האבען געטהון דיעזעלבע הערן, וועלכע ענדיגען זייערע אויפדעקען מיט א אויסרוף אויף די עהרע פון דער ארבייטער סאלידאריטעט.

און דעם 31-טען דעצעמבער 0. י. ווען איהר זיט צו נעקומען צום זאל פון פאלקסהויז, פערזאנלעכע מיט עהרליך געקויפטע בילעטען, האבען יונגע אקאדעמיקע, וואס זענען נישט לאנג ארויס פון די שווערע, געוואלט אייך קריסטליכע און יודישע גענאסען פון דער פוילישער סאצ. דעמאקרא- טישער פארטיי, אייך, וועלכע האט צווישען זיך געזען וואס זענען נרו געווארען אין דער ארבייט און שווערע קאמפפען, בעשטימטען מיט בלאטע אז איהר האט נאכגעמאכט די איינזיטסקארטען און אז איהר האט בע-

הער גראסמאן האט נישט געקענט אראבשלינגען רוהיג זיין מסלה אין פשעמישל; עס איז איהם ווייניג געווען דער „היסטארישער געריכט“ און דער ארטיקל געגען אונזער פארטיי, אין דער באגריפען צייטונג „מאניפאר“, ער האט ארויסגעגעבן אנאליסירן אין פויליש צו די פוילישע ארבייטער אין פשעמישל, אין וועלכען ער שטרעקט אויס ווי געוועהנליך זיין האנד צו שלום, ווארפענדיג גלייכצייטיג ניערערמערטע שמועסן אויף די פארטיי מיט איהרע פיהרער, גענ. דר. ה. לעבערמאן האט ארויסגעגעבן אנאליסירן, וועלכען מיר זעמען איבער פון פויליש:

צו די סאצ. דעמאקראטישע ארבייטער אין פשעמישל!

עטליכע יונגע יונגלעך, וועלכע האבען זיך אנגערופען: די יודישע סאצ. דעמאקראטישע פארטיי כדי זיי וואלען קענען פערשפרייטען צווישען די יודישע ארבייטער ציוניסטישע אידעען, האבען ארויסגעגעבן צו אייך אנאליס- רוף, וועלכער רעדט ארום די פאסירונגען צוליב דעם פארש-אנ. וואס האט געוואלט האלטען דעם 31-טען דעצעמבער 0. י. איינער פון די קראקיער אקאדעמיקער.

איך וואלט מיך נישט בעשעפטיגען מיט דעם אויפדעקען, ווען די יונגלעך וואלטען האבען מיט איהם אונטער צו שרייבען מיטן נאמען און פאמיליע אדער ווען זיי וואלטען ווייניגסטענס געבען דעם פערלענער אזוי ווי עס איז דער סנהג אין גאנץ אייראפא צווישען אנשטענדיגע מענטשען, ווייל פון די פארטיי- ליעס וואלט איהר געוואלט ווערען וואס פאר איינפליס, קלייניקע און שווינדלערישע פערזאנען עס שטעקען אונטער דעם אויפגעבלאזענעם נאמען: „דער קאמיטעט פון דער יודישער סאצ. דעמאקראטישער פארטיי“ אין דאן וואלט איהר געווען מיט מיר איינפערשטאנדען, אז די בעסטע תשובה אויף די יונגלישע מעשים פון די ליטראך איז: נאך נישט ענטפערן, ווייל אבער זיי מדינען אונטער דער פירמא פון א דעם כלל ארבייטער נישט בעקאנטען קאמיטעט, פערשפרייטען זייערע ליעגענס און יונגעלישע פליידערייען צווישען אייך, און אין אזעלכע בעדינגונגען וואלט אונזער שווייגען געקענט ווערען

בעליעמאן.

סססס

בילדער פון די בלוטיגע טעג אין ווארשא.

ווארשא רוישט — מאסען דורכנעהער איילען פון איין נאם צו דער צווייטער — איבעראל פיהלט זיך עפעס אונגעוועהנליכעס, א מויבער גערויש הערט זיך, נישט ווי דאס שטענדיגע לעבען.

איך לוף צווישען אנדערע.

אין ווינקעל מרעמבאצקא פעהראלט איך מיך אן א שטויסענדע מאסע, געיאנט פון קאזאקען, איבער די קעס פליפען שמייער, צייטענווייז בעווייזט זיך אבלייג און אן אפגעריסענע קנאל פון א רעוואלוער, איך טרעט אפ- און קום וואס איך דעראייל מיך צו בעהאלטען אין א טויער, ווי א קא- זאק לויט בליצשנעל פארביי און עס שיטען זיך נאך איהם קללות און א האנגעל פון שמייער.

אויך דא הינטערין טויער ליגט א 18 יאהריגער בחור; דער קאפף צושפאלטען שווימענדיג אין בלוט, מיר איילען מיט הילף אבער — צו שפעט, אזוי פיל צייט איז איהם נאך געבליבען, אז ער האט זיין מוטערס אדער געליעבטעם גאטען ארויסגעזאגט און... ער האט געענדיגט; מען האט איהם בעהאלטען אין טויער — די ביישטעהענדע קריסטען האבען די היטלען אראפ גענומען — אין דער אדער א צווייטער האט אָנגעהויבען צו שעפט- שען א געבעט.

אבער דער טויער האט לאנג נישט געדויערט, דאס אַרש האט פער- טרעטען די הייליגע נקמה געגען די צארישע מחבלים. — „אך די הינד — די בלוטיגע הינד. — שנעל אויף זיי, וואס וועלען מיר דא שטעהן. —

פארווערטס! פליך אויף זיי! ניעדער מיט דעם צאראט — עס לעבע די פרייהייט!“ די מאסע האט זיך צוזאמען געדענגט, איז געוואקסען ביי יעדען טויער און האט געווארפען אויף די נאס... גלייך געגען די אייגענע שטעלעס באגעטען... א קורצע שיעסענדע סאלווע... פיל בינגען זיך אראפ צו דער ער, אום שוין מעהר נישט איינצושטעהן.

א וויילע איז שטיל — אינרעם שרייט איינער אויס: „קאזאקען!“

א יונגער אַפֿיציר האט אויסגעזעהן פערפלאגט און וויטהענד ווי א ווילדע בעסטע צו זיין, האט זיך געריסען פון פֿאָרגאט, ווילענדיג איינעם אנגרייפֿען, אבער אויך צו איהם האבען זיך אָנגעהויבען ארויס צוריקען פֿיי- ערדיגע צינגען... שוין איז איהם דאס היטל אראפגעריסען... ער רייסט זיך פארווערטס... ער הייבט אן צו בינגען הונטער זיך... דאס שווערד פאלט איהם ארויס פון האנד און ער שטירצט צוזאמען אויף די הענד פון די פֿריש אָנגעלאפענע ווארדארמען, די קאזאקע בארבראען ערשטאקען פון זייער פֿיהרערס סוף, האבען אָנגעפֿאנגען אוועק צו געהן אין דער בעגלייטונג פון שמייער און קוילען.

ווי האבען צוריק געקעהרט אין א וויילע שטעטער מיט נאך אן אב- טהיילונג, אבער... שוין קיינעם, אויסער צוויי טרופען פון זייערע אייגענע קאמפאניע, האבען זיי נישט געפֿינען... די דעמאנסטראטען האבען צוהאקט א סקלאד מיט געוועהר, צוטהיילט עס צווישען זיך, און זענען געלס געווא- רען, „אויף די קולעווסקא! צו דער ארבייט!“ דאס איז געווען דער סיגנאל וואס איז פערשווינדען געווארען אין די דעמערונג פון די פֿינסטערע אָבענדען אין דעם טאג פון 29 יאנואר.

* * *

„א פוקס איז גענאנגען ביזן ברעג מיין און האט געזעהען ווי די פיש אין וואסער ציטערען.
 „וואס ציטערט איהר, מייןע ליעבענקע פישעלעך?“ האט ער זיי גע-
 פֿרעגט מיט א רחמנות פנים'על.
 „מיר האבען מורא פֿארן נעץ וואס דער פישער האט פֿאר אונז
 אויסגעשפּרייט, האבען די פיש געענטפֿערט.
 „אה, וועה, וואס פֿיר א ביטערער צער אויף אייך!“ האט דער פוקס
 אויסגעשריען; וויסנט איהר וואס? קומט ארום פֿון וואסער און איך וועל
 שליסען ברודערשאפט מיט אייך און אייך נעהמען אונזער מיין שייך.
 „וויסערע פוקס, האבען די פיש געענטפֿערט: „מה דאך ווען מיר
 זענען אין וואסער, וואס דאס איז אונזער לעבענס-עלעמענט, האבען מיר
 אזוי מורא, מכל-שכן נאך ווען מיר וועלען ארום פֿון וואסער!“
 „אט אזוי רופט איהר אונז, איהר פוקסען, מיר זאלען ארום פֿון אונזער
 לעבענס-עלעמענט, פֿון אונזער קאמפֿף, פֿון אונזער אחרות, און שליסען
 ברודערשאפט מיט אייך, איהר וועט אונז נישט ארויסנארען פֿון אונזער וואסער.
 פֿון אונזער לעבענס-עלעמענט, פֿון אונזער קאמפֿף-אחרות! איהר וועט עס
 נישט דערלעבען! יעצט איז אונזער קאמפֿף אונז געווארען נאך שווערער מאל
 מעהר ליעב און טהייער, ווייל מיר זעהען, ווי ער האט אייער שטאלץ ער-
 נידריגט און אייך געבראכט צו בעטען שלום ביי אונז. יעצט האבען מיר
 נאך שווערער מאל מעהר צוטרוען צו אונזער קאמפֿף. יעצט וועלען מיר
 ערשט רעכט פֿערשטארקען אונזערע פֿעראיינען, פֿערשטארקען אונזער סאָ-
 ציאליסטישע פֿארטיי, און קעמפֿען אין קעמפֿען, און זענען אזוי זענען.
 ביז איהר וועט אין גאנצען בעזענען זיין, ביז איהר וועט מיט אונז נישט נאָר
 איין מאָהלציט עסען צוזאמען גלייך, נאָר אימער מיט אונז גלייך ארבייטען
 און גלייך געניסען!
 „דאן — נור דאן — וועט קומען „פֿרידען אויף ערדען“. דאן וועט
 זיין אין ענד צום קלאסען-קאמפֿף, דאן און נישט פֿריהער!“

* * *

ליידער האבען די ארבייטער אזעלכע „קארסען-קעס“ אין זייער מיין,
 אז אנשטאט אזוי צו ריידען, זענען זיי ארום צום פוקס...
 כ. פֿיינענבוים.

א בונדיסט וועגען די פאגראמען אין רוסלאנד

„נאָך נאָר נישט לאַנג צוריק האָבען אַלע פֿריינד פֿון רוסישער פֿרייהייט
 נישט ווילענדיג געמוזט מנום זיין די זענען און פֿעקלענערען די קלעס, וואָס זיי
 פֿלענען בע זענען. דער שונא איז געווען אזוי שטאַרק, אַליין איז מען געווען אזוי
 שוואַך, די אויפֿגאַבע האָט אויסגעוויזען אזוי גרויס, די שלאַכטען אזוי בלוטיג
 פֿאַר די פֿרייהייטס קעמפֿער, אַז מען פֿלעגט זיך מויען פֿרויסטען — ווי מען
 זאָגט — מיט חלשות.“

היינט איז געראדע פֿאַרקעהרט. געראדע אין דעם חודש, ווען די רעוואַ-
 לוציאָן האָט לכל הדעות געווענט, פֿיעל געווענט, אונגעהויער פֿיעל אויסגעטון,
 געראדע אין דעם חודש מוז מען פֿון סאָציאַליסטישער זייט — בעזאָנדערס ביי
 יודען — זוכען ווערער פֿון טרייסט, ווערער פֿון בערוהינונג אזוי נידעריגשאַנען,
 אזוי פֿעיצווייפֿעלט איז מען, אזוי ווייניג גלויבט מען אין די זענען פֿון דער
 רעוואַלוציאָן און אין דער צוקונפֿט פֿון דער פֿרייהייט.

איהר ווייסט אַלע די אורזאַכען פֿון דעם טרויער, מיסטרוען און נידערי-
 שלאַנענהייט. נאָך ליענען די שווערערע הונגס פֿאַר אונזערע אַלעמענס אויגען
 נאָך ווערען טאָג טעגליך געשילדערט די שרעקליכסטע, שוידערליכסטע,
 בלוטיגסטע סצענען פֿון די שרעקליכסטע בלוטיגסטע, שוידערליכסטע שחיטות
 אויף יודען.

די אכזריות, מיט וועלכע די פֿאַגראַמען זענען דורכגעפֿיהרט געוואָרען;
 די שנעלקייט, מיט וועלכע די פֿאַגראַמען-פֿעסט ווערט פֿערשיפֿטיגט פֿון שטאַרט
 צו שטאַרט, פֿון שטערעל צו שטערעל אין די רוסישע נובעניעס, צוזאַמען
 מיט דער קאַלמקייט און גלייכנישטיקייט פֿון די רוסישע אַפֿאַזיאַנעלע און
 זאָגאַר רעוואַלוציאַנערע פֿאַרטייען און צוזאַמען מיט דער אייגענער יודישער
 פֿערצווייפֿלונג אין נידערגעשלאַגענהייט זענען וועהר שלעכטע גאָראַמיען פֿאַר

איינצעלנע ביטערע שלאַכטען אין אונזער לאַנגען, גרויסען קאמפֿף גענען
 אייך, וועלען מיר זיין צופֿריעדען.
 „ווארום זאלען מיר נישט זיין צופֿריעדען?
 „זענען מיר אויך דען נישט גאָנצעלאַפֿען ביי יעדען שלאַכט, ביי יעדען
 סטרייך, בעטענדיג זיך ביי אייך צו פֿערנלייכען זיך? איהר אָבער האָט אונז
 ברומאַל געענטפֿערט: „ניטא קיין פֿשרה!“ נאר נישט צו פֿערנלייכען! נו,
 איצטער זאגט איהר, אז איהר ווערט שוין בעסער, איהר האט שוין יא
 עטוואס צו פֿערנלייכען! — אַלואַ נישט איהר אונז שוין אויף אזוי ווייט נאָך;
 אזוי פֿיעל האבען מיר-זשע שוין געוואונען ביי אייך. טא פֿאַר וואס זאלען
 מיר עס נישט אננעהמען? הלאזי זאלט איהר נאָר האלטען ווארט — מיר
 זענען געוויס צופֿריעדען. צופֿריעדען בעזאָנדערס דאָריבער, ווייל מיר ווייסען
 דאָך, אז דאָס איז נישט אַ דאַנק אייער גוט-האַרציגקייט, נאר אַ געווינס פֿון
 אונזער מאַכט. איין קליינער זעג. אַ גוטער אָנהייב.
 „אזוי ווייט — אזוי גוט.“

„אָבער שלום ווילט איהר צו שטען אונז און אייך נאָר אין גאנצען?
 נישט נאר איינצעלנע קליינע שלאַכטען אין די גרויסע מלחמה אונזערע מיט
 אייך ווילט איהר פֿריערליך פֿערנלייכען נאר די גאנצע מלחמה, ווילט
 איהר זאלען מיר ענדיגען? ברודערליכקייט זאלען מיר מיט אייך שליסען?
 אויפֿגעבען זאלען מיר דעם זעלבניגען גרויסען קאמפֿף, וועלכער האָט אייער
 שטאַלץ שוין אזוי ווייט געבראַכען? וועלכער האָט אונז שוין אין אייערע
 אויגען אויסגעהויבען צו די מדרגה פֿון אַ קריענס-פֿיהרענדע מאַכט, צו
 וועלכע איהר, שטאַלצע הערר, מוזט זיך שוין אַראָבלאָזען בעטען שלום?
 דיעזען שטאַלצען קאמפֿף זאלען מיר נאָר אויפֿגעבען?

„עה, פֿאַר אזוי דום זאלט איהר אונז נישט האלטען!
 „מיר זענען צו שטאַלץ אויף אייער קומען זיך בעטען פֿשרות ביי אונז
 און מיר ווילען אייך נישט פֿערלירען פֿאַר נעסט: אז מיר וועלען גענען אייך
 נישט קעמפֿען וועט איהר דאך נישט האבען צו וואָס צו קומען צו אונז מאַכען
 פֿשרות...“

„שלום ווילט איהר? וואָס מינט איהר דערמיט? ברודערליכקייט? ווי
 אזוי? מינט איהר טאָקי צו שטעלען זיך גלייך מיט אונז ווי ברודער? ווילט
 איהר שוין אויסהערען צו האלטען גאָס'ס גאנצע וועלט אין אייערע הענד?
 צו פֿערשלינגען אַלע רייכטהייטער וואס אינזערע הענד בעשאַפֿען? צו פֿער-
 הולטעווען אין איין שטונדע דאס, וואס שווערער פֿון אונזערע פֿערמוטשעטע
 פֿרייען און קינדער וואַלען געניג געהאַט צו דערקוויקען זייערע פֿערשמאַכט-
 טעטע הערצער אַ גאַנץ יאָהר? ווילט איהר דען שוין נישט מעהר שוועבען
 שטאַלץ אזוי שרעקליך הייב איבער אונז, אין עושה, תענוג און גדולה, און
 אונז צו לאָזען בראַדזשען זיך דערשלאָגען אזוי שרעקליך טיעף אין וואַס
 פֿון נידעריגקייט, צרות און דלות? ווילט איהר דען אראַבנעהמען פֿון אונז
 זערע צוואַונדעטע אַקסלען אייער שרעקליכען יאָך, אין וועלכען איהר טרייבט
 אונז צו בעשאַפֿען פֿיר אייך אזוינע אוצרות, אזא גדולה, אזא תענוג? איז
 דאָס וואָס איהר מינט מיט אייער וועלען שליסען ברודערליכקייט? טא
 דאַרפֿט איהר דאך נאָר נישט בעטען קיין שלום. זאָגט, אז איהר נישט זיך
 אונטער אין דער גרויסער מלחמה, אז מיר געווינען וואס מיר ווילען, און
 גאָטליך וועט דאן קיין מלחמה נישט מעהר זיין. דאן וועלען מיר פֿייערן די
 שמחה פֿון ברודערליכקייט, נישט דורך דעם וואָס מיר וועלען קומען אויף איין
 מאָהלציט אַרויף צו אייך, נאָר דורך דעם וואָס איהר וועט קומען צו דער
 ארבייט אַראָב צו אונז...“

„אָבער ניין, נישט דאס מינט איהר מיט אייער „ברודערליכקייט“, שלום
 ווילט איהר זאלען מיר מאַכען מיט אונזער נידעריגקייט, מיט אונזער קנעכט-
 שאַפֿט! „ברודער“ זאלען מיר זיין מיט אייך ווי קיין מיט הבלין: איהר זאלט
 זיין ברודער קיין, מיר ברודער הבל, איהר זאלט אונזער בלוט פֿערניסען, אונז
 ליינען טיעף אין דרערד אַרײַן, און אונזער בלוט זאל דערביי נישט קאָכען,
 נישט שרייען צום הימעל? ! אין דעם זאל בעשטעהן די שטילע פֿריערליכקייט? !
 „אז אונזער קאמפֿף האט יא געקענט אזוי פֿיעל אויפֿהאן, אייך
 אַראָפֿצוברענגען צו אונז — וועלען מיר ערשט רעכט פֿעסטהאלטען אָן דיעזען
 גלאַררייכען קאמפֿף! מיר וועלען ווייטער קעמפֿען און קעמפֿען, אום איהר
 זאלט אַליין האָבען וואָס צו פֿערנלייכען און פֿערנלייכען, אזוי לאַנג, ביז מיר
 וועלען זיך טאָקי אין גאנצען פֿערנלייכען מיט אייך. און דאן, ווען עס וועט
 זיין גלייכהייט, — דאן וועט זיין ברודערליכקייט!“

* * *

דער תלמוד דערזעהלט אזא פֿאַכעל:

ליכען ציעל ציהען זיי זיך נישט צוריק פאר ליענענס, רכילות, דענונציאציען און פערדאמאט.

פשמישל, דעם 7-טען יאנואר 1906.

ד.ה. ה. לעבערמאן.

פאפולערע וויסענשאפט.

אונזער ענטפער אויף האפיטאל'ס פארשלאג

צו שליסען ברודערשאפט.

אויף א גרויסארטיגע סעודה, אזוי ווי די מאָלצייטען פֿון די פֿאַר- צייטיגע מלכים, האָט מלך מלכי המלכים קאפיטאל פֿערבעטען די „פֿאַר- שטעהער“ פֿון זיינע שקלאפֿען, וואס ווילען מורד במלכות זיין. מיט אַ פֿריינד- ליכע מיענע האָט ער זיי דערלאָנגט זיין כּוּס צו שרינקען ברודערשאפט און זיי פֿאַרנעשלענגען צו מאַכען „שלוש“.

„שלוש צווישען קאפיטאל און ארבייט.“

פֿון זייערע הויכע נאָלדענע „הימלען האכען זיי זיך אַראָבעלאָוען, די פמליא של מעלה פֿון גאט דאָלאַר. אין זייער גאנצען פראכט און גלאַנץ האבען זיי זיך אַראָבעלאָוען, מיט צוויינען פֿון פאלמען ברימער אין זייערע שניידווייטע הענט, אַראָב טיעף צו די ניעדעריגע שקלאפֿען זייערע, צו די געבונדענע אין זייערע קייטען, צו די בערגאָבענע אין זייערע מינעס, צו די פֿערשוואַרצע אין פֿערשינסערטע -- האכען זיי זיך אַראָבעלאָוען מיט אַ יוסען צורוף:

„לאָמיר זיין ברידער!“

„ברידער וואלען מיר זיין און זיך נישט קינען מעהר. אלעס וואלען מיר פֿערניסען וואס עס איז געווען און לאָמיר עסען אַ מאָלצייט פֿון איבער- בעטען זיך אין לאָמיר שרינקען ברודערשאפט איינע צו די אנדערע.“

און די פֿאַרשטעהער פֿון די נעקעכטעטע -- וואס האָבען זיי נע- ענטפֿערט אויף דיעזען פֿריעדענס-פֿאַרשלאג? וואס איז געווען זייער חשובה אויף די איינלאָונג צום פֿערברידערונגס-פֿעסט מיט די שטאַלץ אונטער- דריקער פֿון זייער פֿאַלק?

אה, ווען זיי וואָלטען געווען ווירדיגע פֿערטרעטער פֿון אַ פֿאַלק, וואָס זיין ווירדיגע מעגליכקייט איז ערוואַכט און וואָס זוכט שטאַלץ איינצוהויבען דעם געדריקטען קאָפּ -- אה, ווי ערקוויקענדיג, ווי ערמוטהיגענד וואלט געווען דער ענטפֿער וואס זיי וואלטען דאן געגעבען!

זיי וואלטען געענטפֿערט אָס אזוי:

* * *

„אה, איהר קומט שוין בעטען שלום, איהר שטאַלצע דריקער אונזערע? אה, אנשטאט דעם בויען מיט גיפֿטיגע פֿיילען וואס אייערע הענט האָבען ביז אהער געהאַלטען פֿיר אונז, האלטען זיי שוין נאָר פאלמען-צוויינען אלס צייכען פֿון שלום מיט אונז? איהר האט שוין געפֿונען פֿיר גייטלינג זיך אַראַבצולאָוען פֿון אייער „האחימ“ צו אונז, די דערשלאגענע, וועלכע איהר האט געהאַלטען פֿאַר צו ניעדעריג אום נאָר אַ פראכט צו „טהאָן ווענען אונז? צו אונז, געפֿאַלענע, אויף וועלכע איהר האט ביז אהער מיט גרלות געטרעטען ווי אויף עקעלהאַטע ווערים? צו אונז קומט איהר שוין נאָר יעצט אנביטען אַ כּוּס פֿון ברודערשאפט?

„מיר זענען שטאַלץ דערויף!“

„יא, מיר זענען שטאַלץ דערויף, -- נישט ווייל מיר דענקען אז איהר זיט אזוי גרויס, נאָר ווייל מיר ווייסען אז איהר זיט אזוי מעכטיג.“

„אין אייער גרויסקייט זענען מיר אכזאָלזש גיט מודה. מיר האלטען עס נאָר נישט פֿאַר אַ כבוד פֿאַר אונז וואס איהר קומט צו אונז און פֿערבעט אונז אין אייערע פאלאצען צו אייער טהייערען מאָלצייט. עהרע, אנגעזעהענע- קייט, האכען מיר ביי זיך טויערנדיג מאָל מעהר ווי מיר אנערקענען ביי אייך, אָבער אייער פֿאַרלייפֿיגע גרויסע מאכט אנערקענען מיר, מיט בעדויערען. אייער הארצע נאָה קענען מיר. און שטאַלץ זענען מיר דעריבער אויף דעם, וואס מיר זעהען אז אונזער קאמפֿא האט ענדליך געבראכט אייער שטאַלצען הארצען נאָקען און געמאַכט אייער פֿערייסענעס קאָפּ זיך אַראָבבויען צו אונז. „מיט דיווע געפֿיהל פֿון שטאַלץ, מיט דיווע פֿרייר איבער דעם זיענ פֿון די מאכט פֿון אונזער אחרות בערייסען מיר אייער קומען צו אונז.“

„אין אויך אייערע פֿריעדענס פאלמען געהמען מיר אן אייף אזוי ווייט אז וואו איהר וועט וועלען זיך פֿערנלייכען מיט אונז, אום צו פֿערמיידען,

פֿערזאמלונגען; דער ציעל פֿון דעם פֿערלוימדערישען אויפֿרוף איז אבער צו זיכטמאַר, אז עמיצער וואל איהם נישט בעמערקען.“

אין דעם אויפֿרוף רעכענט מען אויס ביי די נעמען עטליכע ארבייטער פֿון דער פֿילישער סאָצ. דעמאָקראטישע פארטיי, וועלכע זענען נאָר נישט קיין „פֿאַרזאָרדערען“, אייך פֿרייע: נאָך וואס האט מען געבראכט די נעמען? קיינער פֿון די יונגיקע סעפאראטיסטען וועט עס נישט זיין אום שטאַנד צו ערקלערען, ווייל די ניעדעריגע אין גאנץ ניעדערמיטעכטיגע דענונציאציען קוקט נאָר אָפֿען ארויס פֿון דער טהאַט.

און ווייטער גיסט דער אויפֿרוף אויס זיין גאל אין אָהן מעכטיגען כּעס אויף מיין פֿערזאָן, עס איז לייכט צו פֿערשטעהן וואָרום. האָטש די גרויסע ווירקונג, וואס די פֿילישע סאָצ. דעמ. פארטיי האט אויף די יודישע ארבייטער אין פשמישל, האט איהר איינציגע קוועלע אין די גרויסע טובות וואס זי האָט דעם יודישען פֿראַלעטאריאַט געטהאָן, זענען די ציוניסטען אלער ארט, אלאָ אַיך די סעפאראטיסטען, דער מיינונג, אז נור מיין פֿערזאָן שטערט זיי דורכצופֿיהרען זייערע פלאַנען. לויט די ציוניסטען פֿון דער יודישער סאָצ. דעמ., „פארטיי“ האָבען די יודישע ארבייטער אין פשמישל געהאט צו מיר וויט יאָהרען אַ צו גרויסען צוטרוי, אז זיי וואָלען אזוי לייכט הערען עמיצען אנדערש, עס איז אַ פֿאַרשע מיינונג, אָבער די שונאים פֿון דער פולישער סאָצ. דעמאָקראטישע פארטיי האָבען אויף איהר אנגעלעהנט זייער טאקטיק. אנפֿאַנגס האָבען זיי מיר אַ לאַנגע צייט געשטייכעלט מיט קינדערשע חניפות, כדי מיר געווינען פֿאַר דער אידעע פֿון יודישען ציוניזם און סעפאראטיזם, און ווען זיי האָבען זיך ארויס געזעהען, אז דאָס העלפט נישט, האָבען זיי אָנגעהויבען אַ מלחמה פֿון רכילות און ליענענס מיט אַניאמאטע יונגעלשע היטציניקייט.

גענאָסען! איך ווייס, אז איהר זיט אויפֿגערעגט גענען די, וואָס האָבען דעם טויערנדיג ניין הונדערט פֿינפֿטען יאָהר, דעם יאָהר פֿון דער גרויסער און העלדישער פֿראַנצויזישער רעוואָלוציע, דעם דענקוויירדיגען יאָהר וואס איז פֿול מיט פֿייערדיגע מאַניפֿעסטאציען פֿאַר די פֿראַלעטאריער פֿון דער גאנצער וועלט, בעשלעסען אזוי צו פֿייערן, אז זיי ווילען פֿאַנאַזירען די יודישע ארבייטער גענען די קריסטליכע; וואָס זאָג איך? זיי ווילען צושלאָנגען די סאָלידאריטעט צווישען די יודישע ארבייטער זעלבסט!

איך ווייס, אז עס עמפֿערן אייך די ניעדערמיטעכטיגע פֿערלוימדונגען, וועלכע יונגע עות-פֿיניסער וואָרפֿען אויף די עהרע פֿון די פֿילישע גענאָסען, אנדערענדיג אייך: אַ פארטיי פֿון שכורים און לאָבוועס.

איך ווייס, אז עס עקעלט אייך דער פֿערדאמאט, וואס עס זענען גענען אייך בענאָנגען מענשען, וועלכע האכען אייך און אייער ארבייט אזוי פֿיעל צו פֿערדאנקען...

זאָל אייך אָבער אויף קיין איין מאָמענט נישט פֿערלאָוען דער געפֿיהל פֿון ווירדע, וואָס פאסט פֿאַר רייפֿע מענער אין זעלנער פֿון אַ גרויסע זאָר, וועלכע איז אַרומגערינגעלט מיט אַ גרויסע, זאָגאר פֿון די אַרענטליכע געגנער אנערקענטע, מאָרעלע מאכט. מיט שוויינען פֿון פֿערזאכטונג ענטפֿערט אויף די קינדערשע אטאקען און זיעדלערייען, וועלכע זיי ריכטען גענען אייך. איהר ווייסט דאָך, פֿון וואָס פֿאַר אַ פֿאַרשווינען עס רעקרוטירט זיך די יודישע סאָצ. דעמ., „פארטיי“! פֿון פֿאַרענט אַ הוק און סטוק פֿון עטליכע פּויקלעך, און פֿון הינטען אזוי ווי עס איז נישט געווען אזוי איז נישט קיין מילישע! פֿון הוק און סטוק, וואָס עס מאכט אָן אַ הייפֿעל יונלאַך וועלען די מויערן פֿון ירושלים נישט איינפֿאַלען!

יודישע און קריסטליכע פֿראַלעטאריער! אייער לאַנגע און דויעלכע, אייערע קאמפֿעסען און ווענען זענען דויעלכע, איהר מוזט דעריבער זיך פֿער- אייניגען. בלייבט טריי דעם ברודערליכען בונד, מיט וועלכען דער סאָציאַליז- מוס אין די רויטע פֿאַהן האָט פֿעראייניגט אייערע הערצער! פֿעראייניגט זיך אויך מיט די, וועלכע, נישט געהערענדיג, ווי דער אמת איז, צו דער ארבייטער קלאַסע, רעקרוטירענדיג זיך געהערסענטהייל פֿון די רייזען פֿון דער אינטער- לינענץ, קומען צו אייך נישט מיט אַכטיגע ציעלען, נור כדי צוזאמען מיט אייך ליידען און קעמפֿען, כדי צוזאמען מיט אייך געהמען אנטהייל אין דעם רעזיניגען מאַרש פֿון פֿראַלעטאריאַט צו דער וואַהרהייט, געדעכטיגקייט און ברודערליכקייט. דערפֿאַר אָבער שמויט אָב פֿון זיך ווייט די יונגיקע אינטריגאנטען, וועלכע ווילען אייך אויסנטומען פֿאַר זייערע פֿערזעהליכע פֿערוועלענישען און וועלכע ווילען פֿערגאַנגענע בלאָזען דעם רעליגיעזען שאַר וויניזם צווישען די יודישע מאַסען, אין אויף דעם וועג צו דעם שענדר-

די אידישע ארבייטער ביבליאטעק

פון

דער פוילישער סאציאליסטישער פארטיי.

- גן-עדן התחנן. פרייז: 2 העלער.
 קאוסטסקי. די אונגארישע קוויט פון פוילען. פרייז: 10
 פייגענבוים. ווי קומט א יוד צו סאצ? פרייז: 20
 א ווארנאסקי. די אידען אין פוילען. פרייז: 10
 ש. דיקשטיין. פון וואס איינער לעבט. פרייז: 20
 וואס יעדער ארבייטער דארף וויסן און געדענקען. 30
 ליעבנקעכט. די וואהרהייט איבער דעם סאצ. 30
 די ארבייטער רעוואלוציאן. פרייז: 15
 א. דעמבסקי. סאציאליזם קוויט. פרייז: 10
 מ. מיכלאזא. הערשעל דער שניידער. פרייז: 10
 לאטארניק. יארסלאוו דאבראווסקי. פרייז: 10
 שפיאן. פרייז: 15
 לאטארניק. די גרויסע פראנצויזישע רעוואלוציאן. 20
 ב. א. י. לורוויג ווארינסקי. פרייז: 20
 אמ. עריקאנער. פיל יפאט פלאסקאוויקא. פרייז: 10
 ארבייטער געדיכטע. פרייז: 30
 ב. א. י. אונסט בלאצקי. פרייז: 10
 א קלארער ענטפער (ביילאגע צום 8-טען נומער
 „ארבייטער“). פרייז: 15
 די ארבייטער סאלידאריטעט און דער קאמפף
 אום דאזיין. פרייז: 10
 פערדינאנד לאסאל. פרייז: 15
 מ. מיכלאזא. טאדעאש קאשציושקא. פרייז: 20
 ב. פייגענבוים. דער רעכטער וועג. א וויכוח וועגן
 די פוילישע סאציאליסטישע פארטיי און איהרע
 פאדערונגען. אין צוויי טהיילען. פרייז: 80
 פון פישעדישוויט. Kraków, Grodzka 50.

שיסט, נור דאן ווען ער האט געהאלטען א פארטראג אין ארבייטערס-קאמיטעט, איז ער איז א „יודיש-נאציאנאלער-סאציאל-דעמאקראט“, אדער קורץ א סעפא-ראטיסט. מיר האבען זיך מיט איהם נישט אריינגעלאזט אין גרויסע שמועסען און איהם באלד עקספערירט. ער האט געמיינט, אז אזא קליין שטעטל ווי באלאבא וועט קוקען אויף זיין שיינ פנים עס איז איהם נישט געלונגען און עס וועט אויך קיינעם נישט געלונגען. פאלס עס וועט קומען אהער נאך אזא מין מענטש וועלען מיר זיך מיט איהם אברעכענען ווי מיט א סטרייך-ברעכער.

סטריי, דעם 15-טען יאנואר.

די סטריי ציוניסטען טאנצען.

עס איז נאך נישט אריבער שלוששים ווייט דער הינער ציוניסטישער פערטיי, „וועריטאט“ האט אויף דעם מאכאכער אבער בעוויינט די רוסישע געפאלענע ברידער אין די פאנדאמען און — די ציוניסטען טאנצען שוין. דער זעלבער פערטיי האט פערנאשטאלטעט א מאנא-באל אין דעם זעלבען זאל, וואו זיי האבען געמאכט מיט א קורצע צייט צוריק א הספד, וואס איז מיט זיי די שמחה — ווייסען מיר נישט! די יודישע לאנע אין רוסלאנד האט זיך נאך נישט פערבעסערט. פילייכט פרייען זיי זיך שוין מיט דער נאציאנאלער קרייז, וועלכע זיי וועלען נישט בעקומען. נאטירליך האבען אונזערע גענאסען פראטעסטירט אין האבען דעמאנסטראט פאר דעם זאל. און די אויף פרישע יודישע קברים טאנצענדיג ציוניסטען ווילען אונז איינערדען, אז זיי רעפערענטירען דאס נאנצע יודישע פאלק. איך ווייס נישט ווי עס איז עדיגן אנדערש, ביי אונז רעפערענטירען זיי נור זייער אייגענע הוצא און גרויסען אפעמיט (עס איז איבעראל דאס זעלבע, די רעד.).

די ארבייטער וועלט.

פערזאמלונגען איבער די רעוואלוציאן אין רוסלאנד.

אויף דעם בעשלוס פון דעם אינטערנאציאנאלען בירא אין בריסעל וועלען געהאלטען ווערען אין גאנץ אייראפא דעם 22-טען ד. מ. פער-זאמלונגען איבער די רעוואלוציאן אין רוסלאנד, וויל אין דעם טאג ווערט א יאהר ווי די ארבייטער זענען געקילעט געווארען אויף די נאסען פון פעטערסבורג.

אין פרייסען וועלען דעם 21-טען ד. מ. געהאלטען ווערען פערזאמל-לונגען און דעמאנסטראציען זענען דעם שטענדיכען וואהלסיסטעם אין לאנדאן.

בירגער! גענאסען!

שבת, דעם 20-טען יאנואר 1906, 3 אוהר נאך מיטאג וועט שטאטפירדען אין זאל פון האטעל קליין א

פארקספערזאמלונג

מיט דער טאנעס ארדנונג:

די רעוואלוציאן אין רוסלאנד.

רעפערענט: גענ. דר. י. דראבנער.

בירגער! גענאסען! ערשיינט צאהלרייך.

פיר דעם קאמפוט פון דער פוילישער סאצ. דעמ. פארטיי:
 נ. מישעל. ד. ב. גאס. י. פאמאק.

בריעהיקאסטען.

ה. ס. קאלאמעא. אנגעקומען צו שפעט, נעכסטע וואך.

Darmo i opłatnie otrzyma każdy mój boga

illustrowany cennik
Instrumentów
muzycznych

oraz różnych zabawek

A. Scheuer, Kraków

ulica Grodzka L. 59/6.

Tajny memoriał kuratora warszawskiego Szwarca

w sprawach szkolnych

Cena 1 kor.

Cena 1 kor.

Strejk polityczny w Królestwie Polskiem

Cena 2 kor.

Cena 2 kor.

Do nabycia we wszystkich księgarniach oraz administracji „Naprzodu“ i „Przedświtu“ (Kraków, Grodzka 50). Zwracający się wprost do administracji, nie ponoszą kosztów przesyłki.

סטודענטען, אינטעליגענטען און ארבייטער אין פֿיעל אנדערע שטעט, זיי זענען די ערשטע שוואלבען פֿון רוסלאַנד'ס ערוואַכונג.

פֿראַטעסטירען דאָרף מען גענען אונזערע רוס'ישע חברים די פֿיהרער פֿון די פֿארטייען, פֿאר זייער נאכ- לעסיגקייט, פֿאר זייער קאלטקייט אין דער פֿאָרר־מען מנסה, אָבער — לאָזען מיר זיך נישט נאָרען — נישט פֿאר דעם אַליין-פֿע- רענען זיי פֿאַרווירפֿען.

אויב די רוסישע רעוואַלוציאָן ווערט נאך היינט אפילו נישט גע- פֿיהרט פֿון די רוסישע רעוואַלוציאָנערע פֿארטייען; אויב די רעוואַלוציאָנערע פֿארטייען האָבען ביז איצט געמזשט זיך שטענדיג נאָכשלעפֿען נאָך די פֿאס- רונגען, זענען ביז צו אַ געוויסע מדרגה שולדיג די פֿיהרער אַליין. זיי זענען נישט געווען פֿאַרברייט צו בעגעגענען די פֿאסירונגען, און די זעלבע זאך האָט אויך פֿאסירט מיט די פֿאָרר־מען. דער נישט קענען טהון וואָס ערנסט עס זענען די פֿאָרר־מען, זיי אין פֿיעלע אנדערע זאכען, איז ביי זיי פֿעלייכט געווען נאָך שטאַרקער איידער דער נישט וועלען טהון זייער פֿעליכט. איצט, ווען די רעוואַלוציאָנערע פֿארטייען בעקומען די פֿראַלעמאָרישע בעוועגונג אַליין מעהר אין זייערע הענד; איצט, ווען עס הויבט זיך אָן אַ נייע עפֿאָכע און פֿרייהייטס-קאָמפֿא; איצט וועלען זיי, האָפֿענטליך, אויך גענען די פֿאָרר־מען אַרויסערעמען מיט מעהר ענערגיע, מיט מעהר מאַכט. אָדער פֿעלייכט איז דאָס אויך אַ פֿאלשע האָפֿנונג? עס ווילט זיך נישט גלויבען. צו טרויערע וואָלט עס געווען.

*

אזוי שרייבט איצט ווענען די פֿאָרר־מען אין רוסלאַנד דער בעקאנטער פֿיהרער פֿון די „בונדסמען“ אין ניו-יאָרק, דער רעדאקטאָר פֿון „די צוקונפֿט“. דר. ק. פֿאַרנבערג, מיר בעטען די גענאָסען, זיי זאָלען זיין אזוי נישט און אַ בליק טהון צוריק מיט עטליכע וואָכען אין דער פרעסע פֿון אונזערע „גאלי- ציאַנער סעפֿאראטיסטען“, זיי זיי האָבען זיך אויף אונז געוואָרפֿען זיי משוגענע הינד דערפֿאַר וואָס מיר האָבען געשריבען דאָסעלבע דאָן. אונטער דער ווירקונג פֿון גרויסען אונגליק, וואָס האָט די יודען געפֿאַרשטען אין 130 רוד- מיטע שטעטער.

פֿון פֿראוויניק.

נייפֿאָרדעק, דעם 14-טען יאָנואַר.

די ציוניסטישע מפֿלה.

די ציוניסטען האָבען געהאַט אייבערפֿאַרען די פֿאָריגע וואָך אַ פֿער- זאַמלונג אין בית המדרש ווענען די יודישע אייטאָנאָמיע. די פֿרומע יודען ווילען אָבער מיט די ציוניסטען נישט האָבען קיין מנע ומשא נישט קוקענדיג אויף דעם וואָס די ציוניסטען מאַכען איינלאַך צום קלעריקאליזם, מען האָט זיך געשטעלט דאווענען אין דער צייט וואָס די פֿערזאַמלונג האָט געוואָלט זיין און דער דר. זילבערמאַן מיט די חברה יונגלאַך האָבען זיך געבאָד אַרומגעדרייט אויף דער גאס און זענען בחיפה אוועקגעגאנגען מיט אַ לאַנגע גאָז. זיי זענען אוועק צו זיך אין פֿעראַיין און דאָרט אויסגערעדט דאָס ביטערע האַרץ. פֿאַר כּעס האָבען זיי בעשלאָסען נישט צו אַבאָנירען מעהר דעם „גאָרדזש“, וואָהרשיינליך וועלען זיי אַבאָנירען דעם אַנטיסעמיטישען „גלאַס נאָראָד“, ווייל ער איז דער איין און איינציגער פֿריינד און פֿערטריי- דיגער פֿון דעם ציוניזם אין דער פּוילישער פּרעסע. אזוי זעהט אויס די ציוניסטישע נאַציאָנאַלע קוריע אין נייפֿאָרדעק.

ש. ש.

באלאב, דעם 14-טען יאָנואַר.

צו די מעטאָל-ארבייטער. — אַ סעפֿאראטיסטישער אייטאָנאָמיע.

אין באלאב איז דאָ אַ פֿאַבריקאַנט פֿון אפּפענשיעכער ה. י. בייקערנאָס (א ציוניסט). ער פֿאַהרט אַרום אין אַלע שטעט און ברענגט אַרבייטער. אויפֿ'ן אָרט זאָגט ער זיי צו אַ גוטען לאָהן. זיי קומען אָבער אַהער מאַכט ער אַינערער רעכענונג. די אַרבייטער קענען אָבער פֿון דעם לאָהן נישט אויסלעבען. מווען זיי צוריקפֿאַהרען און ער וויל זיי נישט געבען אויף הוצאות. מיר האָהען דעריבער אַלע סעפֿאלאַרבייטער. אַז ווען ה. ב. וועט צו זיי קומען, זאָלען זיי וויסען זיי מיט איהם צו שטימען.

אַהער איז דאָס ערשטע מאָהל געקומען אַ סעפֿאראטיסטישער אַני- טאַטאָ. צוערשט האָט ער זיך נישט אויסגעוויזען, אַז ער איז אַ סעפֿארא-

אַ פֿרייע, זיכערע צוקונפֿט אין רוסלאַנד, זעהר שוואַכע שטימען אין אזוינע טראַגישע טעג.

עס איז נישט קיין וואונדער און נישט קיין שאַנדע, וואָס אפילו אונזערע היגע ראדיקאַלע און סאָציאַליסטישע יודישע קרייזען האָבען אין גאַנצען פֿערלאָרען דעם קעפֿ, די פֿרינציפֿען, די האָפֿנונגען, אין דעם פֿאָליטישען בליק. דער מערק- ווירדיגער פֿילאַנטראָפֿישער שטראָם האָט אויך דאָס רוב פֿון זיי אַריינגעצויגען אין זיך און אַט אזוי שווימען זיי אָהן אַ בעשטימטען פֿלאַן, אָהן ווייטערדיגע ציעלען, נישט טראַכטענדיג ווענען די צוקונפֿט, נישט קוקענדיג טיעפֿער אין די פֿערנאַנגענהייט. אָבער זיי נישט, איידעל, שעהן און געפֿיהלפֿאַל אַזאַ האַלטונג זאָל נישט זיין, קלוג און ערנסט איז דאָס דאָך נישט צו שרייען: „מיר זענען היינט נור יודען, נישט קיין כּאָציאליסטען. קיין רעוואַלוציאָנער קען זיך נישט צו- שפּאַלטען אויף דרייען. ער קען נישט האָבען קיין פֿערשידענע קעמפלעך אין זיין נשמה פֿאַר פֿערשידענע סאָרטען געפֿיהלען און געדאַנקען. ער מוז זיין שטענדיג און ביי יעדער געלענענהייט אַ גאַנצער מענטש. און איבערהויפּט, די יודישע און סאָציאַליסטישע זייט פֿון מענטשען קענען פֿאַר קיין פֿאַל נישט אַרויס געשטעלט ווערען אַלס צוויי געגענטעטע, וואָרום דער סאָציאַליזם וויל נישט אונטער- דריקען דעם יודען. ווער עס מיינט אנדערש דער ווייזט דערמיט, אַז זיין סאָצי- יאַליזם איז פֿון אַ גאַנץ ביליגען זאָרט.

אין דער פֿראַגע ווענען פֿאָרר־מען קען היינט ביי קיין סאָציאַליסט און רעוואַלוציאָנער, צו וועלכער נאַציאָן ער זאָל נישט געהערען, קיין צוויי מיינונגען נישט זיין. די צייטען, ווען געוויסע רוסישע רעוואַלוציאָנערען האָבען געמיינט, אַז די פֿאָרר־מען זענען נישט פֿאַר דער רעוואַלוציאָן זענען שוין לאַנג בעגראָבען מיט אַלע איבעריגע טעחיתען און פֿעהלערען פֿון פֿראַנצעסיווען געדאַנקען. היינט ווייס יעדער סאָציאַליסטישער דר-יונגעל, אַז די פֿאָרר־מען זענען אַניאָמאליק פֿאַר דער רעוואַלוציאָן, אַז זיי זענען די גיפֿט, מיט וועלכע די גוססדיגע וועלכס- הערשונג און אַלע רעאַקציאָנערען זוכען אַנצוגרינקען די רוסישע מאַסען כדי אויסצוהיילען זיי פֿון דער רעוואַלוציאָנערער קראַנקהייט; מיט איין וואָרט, אַז דאָס איז די אַרגאָניזירטע פֿאַרברעכערס פֿון דער גענע-רעוואַלוציאָן (קאָנטר- רעוואַלוציאָן).

די פֿאָרר־מען-גיפֿט האָט אין די לעטצטע טעג גענאָסען די זעלבע האַנד ווי אין די פֿריהערדיגע פֿאָרר־מען, די האַנד פֿון דער רעגירונג און פֿון אַלע איהרע גרויסע און קליינע משרתים. די בריעף פֿון אַדעס, קיעוו און די איבעריגע שטעט לאָזען מעהר קיין סלאַטין נישט פֿאַר אַ ספּא אין דעם, אַז די שחיטות זענען געווען אַרגאָניזירט דורך גענעראַל קילבראָם און ניידהאַרצט, און זיי זיי הייסען דאָרט אַלע דעם צאָרס בלוטיגע הינד מיט דער הסכמה, אויב נישט אויפֿן דירעקטען בעפֿעהל, פֿון פעטערסבורג.

גיפֿט אַליין איז שטענדיג אַ געפֿעהרליכע זאך. ווען די רעגירונג משרתים ווילען מאַכען פֿאָרר־מען, האָבען זיי אונטערן האַנד שטענדיג די מיטלען און די מענטשען דערצו, גיפֿט ווערט אָבער דאָסעל געפֿעהרליך, ווען זיי ווערט אַריינגענאָסען אין אַ קראַנקען אַרגאָניזם, וואָס קען נישט ווידער שטעהן איהר גענען ווירקונג.

די אַנטיסעמיטישע פֿאָרר־מען-העטצע איז אַ ברענענדיגער אַלקאָהאָל, וואָס פֿערברענט דעם שכל און מענטשליכע געפֿיהלען פֿון די קריסטליכע מאַסען. זיי ווערט אָבער נאָך געפֿעהרליכער דורך דעם, וואָס די רוסישע פֿאַלקס מאַסען זענען בירושה אַנטיסעמיטישע אַלקאָהאָליקער. מען האָט אזוי לאַנג אין זיי ערצויגען דעם האָס צו יודען אין דעם גלויבען, אַז גענען יודען איז אַליין ער- לויבט, אַז איין טראַפֿען פֿאָרר־מען העטצע פֿאַרשכורש זיי אַן מאַכט זיי ווילן. ווען נישט די טרויעריגע היסטאָרישע אַנטיסעמיטישע ירושה, דאָן וואָלט געווען אונגענוגליך, אַז די פֿאָרר־מען זאָלען טראַגען אַזאַ בלוטיגען, מערדערישען, מענטשנפֿערעסערישען כּאָראַקטער, דאָן וואָלט געווען אונגענוגליך, אַז זיי זאָלען אָנגענומען ווערען אזוי קאַלט און גלייכנישטיג פֿון די רוסישע פֿארטייען.

אַט מיט דאָס אַליין דאָרפֿען מיר זיך רעכענען. אָבער מיר דאַרפֿען זיך נישט לאָזען פֿערפֿיהרען פֿון אונזערע געפֿיהלען אזוי ווייט צו בעשולדיגען אונזערע קריסטליכע חברים אין סימפּאטיע מיט די פֿאָרר־מען.

ניין, די פֿאָרר־מען זענען לבל הפחות — זיי געזאָגט — אַ קאנט- רעוואַלוציאָנערע בעוועגונג. שוין דערפֿאַר אַליין מווען אַלע פֿריינד פֿון רוסלאַנדס פֿרייהייט זיין פֿיינד און גענער פֿון די פֿאָרר־מען, שוין דערפֿאַר אַליין — נישט רעדענדיג ווענען די אַלגעמיינע מענטשליכע זייט — מווען די פֿאָרר־מען געפֿינען אַ ענערגישען ווידערשטאַנד אין דער פֿריינד רוסלאַנד. די 1000 אדעסער סטודענטען און די צעהנדליגע אדעסער אַרבייטער, וואָס האָבען זיך מוסר געווען פֿאַר די יודען — צוזאַמען מיט פֿיעל אנדערע